

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Benedictione. Cap. vi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

DE BENEDICTIONE.

Cap. VI.

S V M M A R I V M.

1	Benedictio multipliciter accipitur.	15	Aqua benedicta peccata venialia remittuntur.
2	Benedictionis definitio.	16	Gratia nova infusio non requiritur ad remissionem peccati venialis, sed quid requiratur.
3	Benedictio est duplex.	17	Venialium peccatorum remissio triplici ratione causari potest.
4	Benedictionis usus est antiquus.	18	Aqua benedicta aspersio cur fiat.
5	Benedictionis nomine, qua veniant.	19	Aqua benedicta, quanam fuerit figura in testamento veteri.
6	Benedictio Papa venialia peccata remittit, & est res sacramentalis.
Qui possint virtute ordinis benedicere, ibi.
Papa benedicere potest, ibidem.	20	Aqua benedicta effectus est duplex, spiritualis, & temporalis.
7	Benedicere potest Episcopus, & num. seq.	21	Spirituales effectus aqua benedicta sunt septem, & num. seq.
8	Ecclesiastica paramenta, à quibus benedicere possint.
Presbyteri vestimenta ecclesiastica benedicere non possunt, ibidem.	22	Aqua benedicta fugat demones, & alia operatur.
9	Presbyteris non licet benedicere modo, quo benedicere Episcopus.	23	Corporales effectus aqua benedicta sunt plures.
10	Sacerdotes, qua benedicere possint, & n. 11, cum pluribus sequentibus.
Nuptia secunda non sunt benedicenda, ibidem.	24	Aqua benedicenda forma in duobus versatur.
11	Nuptiarum benedictio à mundi creatione originem duxit.	25	Septenarius numerus est perfectus.
12	Benedictio novarum frugum ex ritu antiquo fuit.	26	Trinitatis fides in signo crucis exprimitur, eoque roborantur fideles.
13	Benedictionis aqua, quis fuerit institutor.	27	Crux Christi quatuor virtutes habet.
14	Aqua benedicta conficitur per septem invocationes.	28	Crucis signi plures virtutes, & miracula.
		29	Crucis signum fieri debet in figura quadrangulari.

QUIA supra egimus de consecratione, quæ fit potestate ordinis Episcopalis, congruo loco nunc ad præcedentia consinuando tractandum vi-

detur de benedictione, quæ ejusdem ordinis potestate competit, Turrecrem. in cap. denique, n. 12, 21, dist. de qua ut plene cognitio haberi possit, sciendum est, benedictionis

tionis nomen non semper idem significat, sed quandoque enim significat adulationem ad Roman. cap. 16. qui per pulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, aliquando maledictionem per antiphrasim, Job. cap. 1. Ne benedixerint filij mei, hoc est maledixerint, vel ingrati fuerint, & cap. 2. Benedic. Deo, & morere aliquando eleemosynam spiritualem Proverb. cap. 11. anima quæ benedicit, impinguabitur, & ad Corinth. qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet, nonnunquam laudem, Psalm. 102. Benedic anima mea Domino & omnia, quæ intra me sunt, &c. sæpius beneficiorum collationem, vel preceationem: Psalm. 20. Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis &c. & Genes. 12. Benedicam benedicientibus te, &c. denique fere semper benedictio significat optativam, vel imperativam collationem bonorum, vel enunciativam laudem virtutum, ac beneficiorum qua ratione sumpto benedictionibus nomine, ea definitur rectè, & quoddam sit sanctificationis, & gratiarum votiva collatio Sanc. Ambros. l. de benedict. Patriarch. cap. 2.

3) Benedictio & principaliter est duplex secundum S. Thom. in 4. sent. d. 19. qu. 1. art. 2. una enim fit in virtute sanctitatis ab omnibus, in quibus per gratiam Christi inhabitat, & hoc solet expectari à Sanctis hominibus tantum, quibus à Deo virtus sanctificandi tribuitur; altera, qua virtute ordinis sacri homo benedicit, nec ministri Sanctitatem requirit, quæ procedit, & effectum obtinet ex meritis Christi, Marfil Archiep. Salernitanus Hidragiolog. sec. 2. cap. 1. num. 51 & 52.

4) Benedictionis autem usus est & antiquus, quia fuit in veteri testamento benedictus Abraham Deo excelso, & det tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terræ abundantiam, qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur: Gen. cap. 14. & 6. 27. Benedicentur in te, & in semine tuo cunctæ tribus terræ, benedixitque Jacob filijs Joseph, eo. cap. 28. & 48. quæ, postquam Moyses cuncta vidit completa, benedixit eis, cap. 39. eo lib. ut benedicam panibus tuis & aquis. Exod. cap. 23. & cum ingressi fueritis terram, quam ego dabo vobis, & messueritis segetem, feretis manipulos spicarum primitias vestras ad sacerdotem, qui elevabit fasciculum coram Domino, ut acceptabile sit pro vobis altero die sabbati, & sanctificabit illum: Levit. cap. 23. primitiva ciborum vestrorum dabitur sacerdoti, ut reponat benedictionem domibus vestris, Ezech. cap. 44. & Marfil. d. Hidragiolog. sec. 3. cap. 7. num. 29. Benedictionis verò nomine & omnia felicia, & bona à Deo nobis concessa veniunt, ut super populum tuum benedictio tua. Psalm. 3.

De benedictione, qua homo homini benedicit, sive paterna, sive sacerdotali, aus quacunque potestate fiat, pluribus in sacrarum litterarum locis habetur ut benediximus vobis de domo Domini: Psalm. 117. Aaron elevans coram Domino, sicut præceperat Moyses, & extendens manum ad populum benedixit, Levit. cap. 9. qui benedixerit tibi, erit & ipse benedictus. Num. 24 Joachim autem summus sacerdos de Hierusalem venit in Betuliam cum universis presbyteris suis, ut videret Judith, quæ cum exisset ad illum, benedixerunt eam omnes una voce dicentes. Tu gloria Hierusalem, tu lætitia Israël tu beneficentia populi nostri Judith, cap. 15.

Bene-

Benedictio patris firmat domos filiorum, *Eccles. cap. 3.* benedictio Domini divites facit *Salom. cap. 10.* honora ergo patrem, ut benedicat te, honorat patrem pius propter gratiam, ingratus pro timore, & si pauper est, pater non habens divitiarum copias, quas relinquat filijs, habet tamé ultimæ benedictionis hereditatem, qua sanctificationis opes successoribus relinquat, & multò plus est beatum, quàm divitem fieri, S. Ambros. *in lib. de benedict. Patriac. c. 1.* & plura alia sacræ scripturæ loca deducit, & citat Marfil. Archiep. *Valer. in d. sec. 2. c. 1. n. 39.* & Christus dominus nolter Apostolis panem daturus, benedixit, *Math. c. 22.* similiter, & calicē, & cū cœnasset, hymnū dixit, *Luc. c. 22. & 24.*

⁶ Benedictio, ꝑ quam impatiuntur Pontifices, venialia peccata remittit, & est sacramentale, non sacramentū, Marfil. *dist. Hidragiolog. sec. 3. c. 2. nu. 7.* benedicunt etiam agnos ex cara, de quorum origine, & virtutibus disertè tradidit Fr. Vincentius Bonardus ordinis Prædicat. in suo peculiari tractatu Romæ edito. Ordinis virtute ꝑ benedicite Episcopus vestimenta ecclesiastica, quæ benedictio de jure communi ad Episcopos pertinet, & ex privilegio Papæ, Ministri, & Provinciales ꝑ Fratrum Minorum, & Guardiani, pro eorum ordinibus, & pro monialibus S. Claræ, totiusque ordinis, benedicere possunt, *Nau. c. 25. n. 84. tom. 3.* eodemque privilegio sunt muniti superiores Societatis Jesu, & congregationis S. Pauli de collati Baraabitæ auncupati.

⁷ Aquam benedicunt Episcopi, qua ecclesia polluta reconciliantur, nempe naturali aqua vinum cum cinere miscendo, *cap. proposuisti, exs. de consecr. eccles. vel*

alt. & in veteri testamento sanguine aspergebatur, Levit. c. 4. & aquæ pro reconciliationis benedicuntur, & ecclesiæ reconciliantur ad formam præscriptam in Pont. Rom. de eccles. dedic. par. 2.

Benedicunt ꝑ etiam Episcopi populum post missam solemnem benedictione, ut c. Abb. & ibi glos. *in vers. solemnem, de privil. in 6. & c. denique, 21. dist. Presbyt.* aut modo, quo Episcopus benedicat, benedicere non licet. glos. *in c. ad celebrandas, de consecr. d. 1. & Graff. decis. aur. c. 26. n. 4. par. 2. lib. 3.* & omnia, quæ consecrantur, benedicuntur, ut ecclesiæ, cœmeteria, altaria, calices, ac paramenta, & alia, quæ sunt ordinis Pontificalis, de quibus supra in c. 5. de consecr. per totum. Alias benedictiones, quæ sunt ordinis sacerdotalis, ꝑ preb. ordinis virtute possunt impartiri, ut sponfos benedicere, c. *Sponsus, 23. d. c. aliter, & c. Sponsus, 30. qu. 5. & Conc. Trid. cap. 1. de res. matr. sess. 24.* non autem secundæ nuptiæ sunt benedicendæ quia secundæ nuptiæ benedicens poena est plectendus, ut *cap. 1. ubi etiam glos. & Abb. de sec. nupt.*

⁸ Nuptiarum benedictio ꝑ jam à mundi creatione originem duxit, benedixitque illis, & ait, *crecite, & multiplicamini, & replete terram, Genes. c. 1.* ac alio loco, & apprehendens dexteram filiz suæ dexterae Tobiz tradidit dicens, *Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, vobiscum sit & ipse coniungat vos, impleatque benedictionem suam in vobis, Tobias cap. 7.* & ab Apostolis tradita fuit de qua per Evarist. in epist. quæ primo Concil. tom. continetur. Benedicunt presbyteri careum paschalem in sacræ resurrectionis Dominicæ mysteriū ex antiquissimo

fimo ritu, ut trad. S. Ambros. in sermone de mysterio Pasche, c. 5. & Conc. Tolet. 4. c. 8.

12. Benedictio ꝑ novarum frugum ex ritu antiquo à presbyteris fiebat, ut apud sanctum Hieronymum in Ezechielem, c. 24. ubi primitiæ ciborum nostrorum sacerdotibus offeruntur, ut nihil gustemus novarum frugum, nisi quòd sacerdos antè gustaverit, hoc autem facimus, ut reponat sacerdos oblationem nostram in domo sua, sive ut ad prædicationem suam Dominus benedicat domibus nostris. grandis est dignitas sacerdotum, sed grandis ruina, si peccaverint, & Genebrard. in Psalm: 150. nu. 4. ait, Videmus, Apostolos retinuisse dedicationes, templa, choros, vota, aquam lustralè, benedictiones sacerdotum, vestes, genuflexiones, ordines ecclesiasticos, decimas, primitias, processiones, visitationes sacrarum ædium, & locorum, manuum expansiones, festa Pentecostes, Paschatis, sublato victimarum usu, quæ per Christi cruorem abrogata sunt, & de pluribus aliis benedictionibus ex ritu antiquo tradit Marfil. in ead. sec. 2. cap. 2. nu. 7. usque ad num. 27.

13. Sacerdotes inter alia ꝑ benedicunt aquas sale conspersas, cujus benedictionis institutor fuit S. Matthæus Apostolus, & Evangelista, ut refert S. Clemens Romanus in lib. 8. Apostolicarum constitutionum, cap. 35. & Franc. Turia. in sua translatione, cap. 29. tradit de aqua, & oleo: Ego Matthæus constituo, ut benedicat Episcopus aquam, aut oleum; sin verò non aderit, benedicat presbyter. præserte diacono. Cùm autem Episcopus aderit, assistant presbyter, & diaconus: dicat autem in hunc modum, Domine Sabaoth, Deus virtutum, creator aquarum, & olei

largitor, miserator, & amator hominum, qui dedisti aquam ad bibendum, & ablendum, & oleum ad exhilarandum faciem in exultationem lætitiæ, ipse etiam nunc sanctifica per Christum hanc aquam, & oleum, ex nomine ejus, qui obtulit, vel quæ obtulit, & tribue ei vim sanandi, & depellendi morbum, fugandi dæmones, & expellendi insidias, per Christum spem nostram, cum quo tibi gloria, honor, & cultus, ac sancto Spiritu in sæcula. Amen. Marfil sec. 2. cap. 2. nu. 49, 50, 51, & 54. & fuit postea constitutio Matthæi innovata, ut constat ex epistola S. Alexandri Rom. Pont. mart. ejus nominis primi, & à beato Petro quinti, qui ita scripsit, aquam, sale conspersam populis benedicimus, ut eam cuncti asperiti sanctificentur, & purificentur: quod & omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam, si cinis vitulæ sanguine aspersus populum sanctificabat, atque mandabat, multò magis aqua sale aspersa, divinisque precibus sacrata. Et, si sale asperso per Elitæum Prophetam sterilitas aquæ sanata est, quantò magis divinis precibus sacratum sal sterilitatem rerum auferret humanarum? Coinquinatos enim sanctificat, mundat, purgat, cætera bona multiplicat, insidiasque diaboli avertit, & à phantasmatum virtutis homines defendit, ut in epist. 1. quam scripsit omnibus orthodoxis, ut in tomo 1. cons. 1. & 5. & cap. aquam sale, de consecr. dist. 3.

14. Conficitur ꝑ aqua benedicta per septem invocationes mysticas divini nominis. Prima est, Adjutorium nostrum. Secunda: Exorcizo te creatura salis. Tertia, Invocamus te Domine. Quarta, Exorcizo te creatura aquæ. Quinta dum dicitur, qui ad salutem humani generis. Sexta, Cùm sal

in.

sa aquam inmittitur. Et septima, dum dicitur, Deus in victæ virtutis, ut in sacerdotali Romano, & septem invocationes potissimum in huiusmodi benedictione concurrere creduntur, quia sanctificatur aqua in virtute septem donorum Spiritus sancti, ut per eundem Marfil. d. sec. 2, cap. 7, num. 34, & 35.

- 15 Effectus aquæ benedictæ ꝑ præcipuus est, ut per eam ante conspectum Domini peccata venialia remittantur, ex communi Theologorum sententia S. Thom. in 3; par. 9. 65; artic. 1, ad 6. & 8, q. 83, art. 3, ad 3, q. 87, art. 3; Scot. in 4. sent. dist. 15, q. 2, art. 3; & glo. in præm. sex: in ver. benedictionem, ubi Doctores omnes, & remittuntur per aquam benedictam peccata ex opere operantis, scilicet, quod actus ille devotionis, & reverentiæ, qua homo ad sacra recipienda movetur, peccatorum remissionem operatur, non quidem conferendo gratiam, ut in sacramentis, ꝑ quia necessaria non est gratiæ infusio pro venialibus remittendis, sed propter actum devotionis prædictum, ut explicat idem S. Thom. par. 3; quæst. 87; art. 3, in corpore, ubi ait, ad remissionem venialis peccati non requiritur novæ gratiæ infusio, sed sufficit aliquis actus procedens ex gratia, quo aliquis detestetur peccatum veniale, vel explicitè, vel saltem implicitè, sicut, cum aliquis ferventer movetur in Deum.

- 17 Triplici ꝑ autem ratione aliqua causantur remissionem venialium peccatorum.

Primò causatur per infusionem gratiæ, & sic per Eucharistiam, & Sacramenta novæ legis.

Secundò, in quantum sunt cum aliquo motu detestationis peccatorum, & hoc modo confessio generalis, unio peccato-

ris, & oratio Dominicalis profuit ad remissionem venialium peccatorum.

Tertio modo, in quantum sunt cum aliquo motu reverentiæ in Deum, & ad res divinas, & hoc modo benedictio Episcopalis, aquæ benedictæ aspersio, quælibet sacramentalis unctio, oratio in ecclesia dedicata, & similia, operantur ad remissionem venialium peccatorum. Marfil. eadem sect. 3. cap. 3. num. 1. usque ad num. 11,

8 Sacerdos aqua benedicta ꝑ altare, ecclesiam, & populum aspergit, ut omnis immundorum spirituum spurcitia tam de habitaculo, quàm de cordibus fidelium propellatur, hæc enim virtus aquæ exorcizatiæ inest, & etiam, quia novus Christianorum populus baptisimatis sacramento fuit renatus, ita ministerio aquæ lota renatorum corpora lustrat, ac diluit, eodem modo, quo sanguis agni à prisco populo ad repellendum percussorem in postibus ponebatur, Duran. rationa: divino. c. 4. lib. 4 & Ugo de S. Viçt. inquit, Hac igitur aqua sanctificata fideles asperguntur, & habitacula fidelium illustrantur ab illusione; & infestatione malignorum spirituum, in quo effectu aqua benedicta figurari ꝑ potest in sanguine agni paschalis, qui in postibus habitaculorum ad repellendum exterminatorem Dei mandato ponebatur, ut Exod. cap. 12 & Marfil. ead. sect. 3. cap. 2. nu. 19, 20, & 21.

Effectus aquæ benedictæ ꝑ est duplex, spiritualis, & temporalis. Spirituales effectus ꝑ sunt septem.

Primus, quo profligantur demones ꝑ ex creaturis, & locis, ut testatur Petr. Abb. Cluniacen. coztaneus divi Bernardi, qui lib. 1: de mirac. c. 7. narrat, quemadmodum in monasterio Cluniacè. infirmus quidam videbat

videbat in cubiculo innumerales demones, quod animadvertens unus ex custodibus, coepit locum aqua benedicta aspergere, infirmus autem statim coepit clamare, eja, eja, fac, quod facis, quia diaboli fugientes contendunt, alter post alterum summa celeritate discedere, & Marfil. *ead. sect. 3 cap. 6. nu. 29. & 30.* & de aliis miraculis testatur Antonius Possevinus in litteris ad piissimam Mantuae Ducissam datis anno 1585. quas refert idem Marfil. *ead. cap. 6, num. 64: usque ad num. 69.*

Secundus, quo remittuntur peccata venialia ex supra deductis.

Tertius, quo excluduntur phantasmata diabolica, pravæque cogitationes, ac mentis distractiones in oratione, aliisque temporibus.

Quartus, quo elevatur mens à terrenis rebus.

Quintus, quo disponitur animus ad orationem, & devotionem.

Sextus, quo gratia, favor, & assistentia Spiritus sancti impetratur.

Septimus, quo præparat mentem hominis, ut rectius divina mysteria peragat, Sacramentaque suscipiat.

Corporales effectus † etiam plures ex aqua benedicta prodeunt.

Primus, quo hominum, jumentorum, aliarumque humanarum rerum sterilitas curatur.

Secundus, quo multiplicatio, & ubertas bonorum impetratur.

Tertius, quo sanitas mentis, & corporis conceditur, tum curando infirmitates, tum in illas præcavendo.

Quartus, quo aër noxius purgatur, omnesque pestiferi, ac cõtagiosi morbi vis propellitur. Aqua benedicta, Deo cooperante,

plures sancti homines, quamplures à spiritibus immundis vexatos, incantationibus ligatos, leprolos, claudos, paralyticos, ac aliis diversis languoribus, & infirmitatibus oppressos liberarunt, cæcos illuminarunt, tempestates maris, & terræ sedarunt, locustas profligarunt, & pestilentem morbum sanarunt, ut per eundem Marfil. *dict. sec. 3, c. 2, n. 45. & c. 5, & 6, per tot. eandem sec.* videre licet, ad quem remisisse sufficiat, ubi plura etiam paucis abhinc annis à religiosis Societatis Jesu mirabilia fuerunt facta apud Japones, & Indos, apud quos aqua benedictæ virtus multis experimentis est comprobata.

24 Aqua benedicendæ forma † in duobus versatur verbis, scilicet, ac figuris, & quia supra de verbis actum fuit, nunc de figuris aliqua attingam. Hujuscemodi benedictionis figura quatuordecim perficitur crucibus, ea devotione expressis, quæ gravem, & religiosum virum decet, & tunc faciendæ sunt, cum septem illæ invocationes, de quibus *supra, n. 14.* dicuntur. In prima quidem invocatione crux una fieri debet, in secunda tres, in tertia duæ, in quarta tres, in quinta una, cum sacerdos dicit: Infunde benedictionem tuam, &c. in sexta similiter una, cum sal in aquam injicitur, & postremò in septima tres. Quæ quidem evidenter, ac explicitè fieri debent, quemadmodum & verba ipsa clarè, & explicitè sunt pronuncianda, ut per eundem Marfilia in *Hidrag. sec. nu. 35. 36. & 37, c. ult.*

25 Septenario † numero invocationum fit dicta benedictio, quia dictus numerus apud sacram scripturam, & sacros doctores est perfectus, ut tradit magister Cyprianus Ubertus, hæreticæ pravitatis

G vitatis

vitatis Inquisitor, in suo peculiari ope. de Cru. lib. 1, cap. 7, & d. numero septenario 249. figuræ describuntur, in eod. lib. 1, cap. 36.

26 In crucis verò signo † exprimitur fides sanctiss. Trinitatis, in eoque roboratur, quemadmodum in incarnatione fuit con-
28 cursus totius Trinitatis, ita ministerio crucis assistunt Pater, Filius, & Spiritus sanctus, cum opera exteriora Trinitatis sint inseparabilia, & indivisa, ut tradit idem magister Cyprianus, eod. lib. 1. cap. 7.

27 Habet enim crux Christi † quatuor
29 virtutes, propter quas religiosa, & venerabilis est apud fideles consuetudo, ut signent se signaculo sanctæ crucis.

Prima quidem, quod est signum distinctum servorum Dei Jesu Christi.

Secunda, quia est armatura fortis ad profugandum dæmones, qui ubi crux Christi est, stare non possunt.

Tertia, virtus ejus est contra vitiorum tentamenta, quæ si mente fideli habeatur, nulla libido, nulla peccati prævalere potest invidia, sed continuò ad ejus memoratio-

ne totius peccati, & mortis fugit exercitus.

Quarta virtus est, quod operatur, ut divinæ benedictionis dexteram homo consequatur, ut post Damasc. beatus Chrysostomus, August. Origen. & beatus Hieronym. tradit Turrecrem, in cap. ecclesiarum, n. 3, dist. 11. † & quamplura miracula, aliasque virtutes, quæ ministerio, ac signo sanctæ crucis fuerunt habita, & operantur, copiosè scribit præfatus magist. Cyprianus in eodem ope. de cru. in quinque libros distincto per tot.

Fieri enim non debet † crux per modum circuli, sed dextra sursum porrecta, inde quasi recta ducatur linea deorsum, & transversalis, altera extendatur à sinistro ad dextrum latus, & maximè referre, hæc signa adamussim fieri, quandoq; attem dæmones nequaquam timuisse aquam sanctam, quia non fuerat tunc benedicta, scribit Marsil. ea. Hydrag. sect. 2, cap. 7, n. 39, 40, & 41. Quodque signum crucis fieri debeat in figura quadrangulati, tenet idem Turrecrem. eo. c. Ecclesiarum, n. 5. quem sequitur mag. Cypr. eod. lib. 1. cap. 7.

DE INDVLGENTIIS.

Cap. VII.

S V M M A R I V M.

1 Indulgentias conferendi potestas fuit à Christo Ecclesie concessa.	5 Indulgentia proprie non remittit culpam.
2 Indulgentia, quid sit.	6 Culpa, & pœna in peccato consistunt.
3 Indulgentia duplex, plena, & non plena, harum qualibet qua sit.	7 Culpa licet remittatur à Deo per contritionem, tamen requiritur confessio.
4 Indulgentia forma est duplex:	8 Purgatorij pœna major est omni pœna, quam unquam aliquis patitur in præfenti vita.
	9 Pœna